

HASTANE AFET PLANI

Yard. Doç. Dr. Didem Ay
Yeditepe Üniversitesi
Acil Tıp Anabilim Dalı

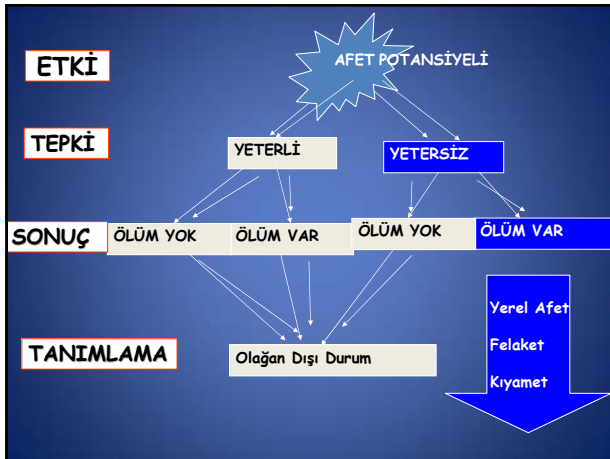
Sunum Planı

- Afet Potansiyelleri Nelerdir?
- Afetin Tanımları
- Afetin Safhaları
- Afetin Cevap Safhaları
- Afet Planlaması
- HEICS=HAP
- Afet Planı Hazırlanırken

- Erzincan Depremi-1945
- Çernobil Faciası-1986
- Midwest Sel Baskını-1993
- California Depremi-1994
- Tokyo Metrosu Kimyasal Saldırı-1995
- El-Nino Kasırgası-1997
- Marmara Depremi-1999
- Mali Depremi ve Tsunami-2005

Afet Potansiyelleri

- Makro Yaşam Kaynaklı—Meteor, gezegen yağmuru
- Mikro Yaşam Kaynaklı—HIV, SARS
- Normo Yaşam Kaynaklı
- İnsan Kaynaklı—Terörizm, Yangın, Trafik, NBC silah
- Doğa Kaynaklı—Deprem, Sel, Fırtına, Kuraklık, Tsunami

Afetin Kapsamlı Tanımı

Olağan yaşam ve zaman akışında;

Öngörülemeyen bir yer ya da bölgede;

İnsan yaşamına bireysel ya da toplu son verme gücü taşıyan;

Makro, normo ve mikro yaşama ait potansiyellerden herhangi birinin harekete geçmesi ile başlayan;

İnsanoğlunun bireysel ve/veya toplumsal fizik, teknolojik, psikolojik ve sosyolojik gücü ve yaşamsal yetkinlikleri ile oluşan etkiyi gidermede yetersiz kalması sonucu meydana gelen;

Temelde insan yaşamını sonlandırmaya ve/veya sakat bırakacak yıkıcı ve kırıcı etkilere meyilli OLAYLAR ZİNCİRİDİR.

Hastane İçin Afet Tanımı

- Günlük alıřma düzenini bozan herhangi bir olay
- Halen mevcut imkanlar ile altından kalkılamayacak olay
- Hastanedeki ekibin gücünü aşacak sayıda yaralı/hasta başvurmasına sebep olan olay

Hastane Açısından Afet Tipleri

- DOĐAL
- İ
- Dış
- Karma
- İNSAN KAYNAKLI
- Terörizm
- Trafik Kazası

Afet

- WHO: Dış yardım gerektirecek büyüklükte ani ekolojik olaydır.
- ACEP (American College of Emergency Physicians): Belirli bir bölge veya toplulukta sağlık bakımının ihtiyaçlarını karşılama kapasitesini aşan doğal veya insan kaynaklı yıkıcı glerdir

Afetin Safhaları

1. Afet ncesi:
  - Korunma
  - Afet planları yapma
2. Afetin Oluř Safhası (birkaç dk veya gün sürebilir)
3. Afet Sonrası

Afete Hazırlıkta Dikkat Edilmesi Gerekenler

- Haberleşme
- Bilgilenme
- Planlama
- Koordinasyon
- Kaynak Kontrolü
- Sınırlı zaman ve efor cevabı
- Çevresel faktörler
- Ulařım
- Personel
- Yapabilme yeteneėi
- Basit kiřisel ihtiyaçlar
- Finans

Afete Cevap Safhaları

1. Aktivasyon
  - Haberdar olma: Haberleşme
  - Haberi doėrulama: Olay yeri incelemesi
  - Otoritelerle Haberleşme: Koordinasyon ve bořaltma

Afete Cevap Safhaları

2. Müdahale Fazı

- Arama Kurtarma
- Triaaj
- Yardım, Yaşam Desteği (cerrahi ve tıbbi), Stabilizasyon
- Tekrar Triaaj
- İleri tıbbi-cerrahi Yaşam Desteği ve Stabilizasyon
- Transport
- Definitif Tedavi (tıbbi-cerrahi)

Afete Cevap Safhaları

3. Toparlanma Safhası: Herşeyi normale döndürme

- Olay yerinin kazazedelerden ve ölülerden temizlenmesi, dekontaminasyon
- Hijyenik su ve gıda
- Sanitasyon
- Halk sağlığı ve psikolojik destek
- Kritik yapma-ders alma
- Yeniden yapılanma

Felakette amaç, mümkün olduğunca çok insan yaşamını kurtarmaktır.

TRIAJ: Sıraya sokmak, ayıklamak

- "Yaralanan insanların yaralanma derecelerine göre sınıflandırılması ve tedavi önceliklerinin belirlenmesi"
- Var olan tüm olanakları; en çok yaşamı kurtarabilmek ve en az sekele neden olacak tıbbi gereklere göre yönlendirmek ve paylaşmak amaçlanır.
- Kurallar; felaket potansiyelinin şiddetine, yaralı sayısına, eldeki tıbbi yapıya, kurtarma, nakil ve cerrahi olanaklara göre değişir.
- Yaralının ulaştığı her tıbbi basamakta yeniden yapılmalıdır.

....Hastanesi...

HAP ve KAP

- HAP: Hastane Afet Planı
- KAP: Kurum Afet Planı
- Afet sırasında hemen devreye giren
- Belirli bir sistematığı olan
- Görevlilerin görevlerinin önceden çok iyi tanımlandığı
- Kayıtların düzenli tutulduğu
- Her alanda ortak dilin kullanıldığı afetle mücadele sistemi

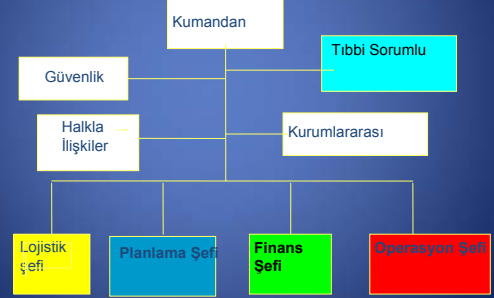
HEICS=Hospital Emergency Incident Command System

- Kriz zamanında tıbbi kuruma operasyonda yardımcı olmak için ortaya çıkmıştır
- 1980'lerde California'da itfaiye departmanının katkılarıyla ortaya çıkan Olay Yönetim Sistemi (ICS) nin hastanelere uyarlanmış halidir.
- Hasta akımı ve mevcut hastaların yönetimi ile ilgilidir.
- Örnek organizasyon tablosu, görev tanımları ve eğitim planları mevcuttur.

HEICS

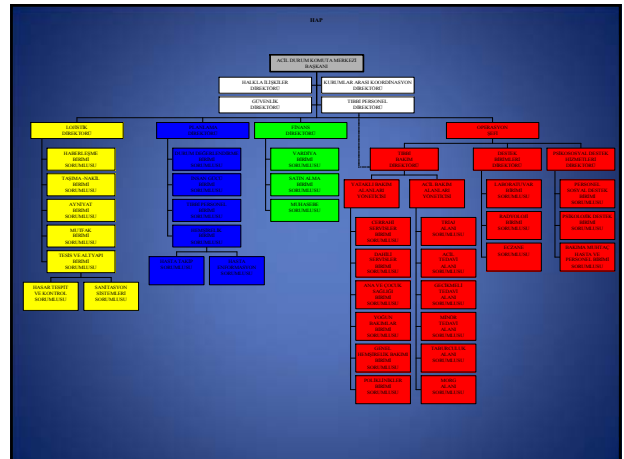
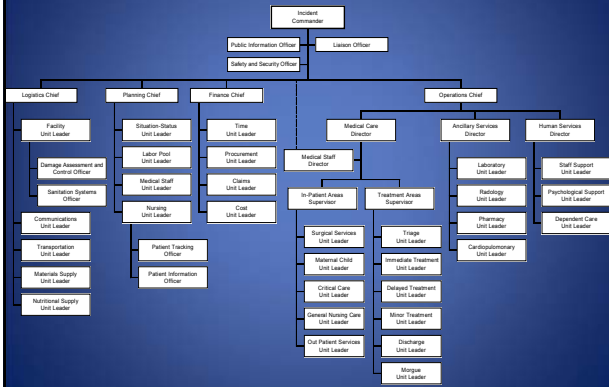
- Sorumluluğa yönelik kumanda zinciri
- Görev ve dilin genel olması nedeniyle geniş kabul
- Görev düzen formlarının kullanımı ile işlerin önceliklendirilmesi
- Çeşitli tip ve büyüklükteki acil durumlarda uygulanabilme
- Acil duruma cevapta yapılanların tam dokümantasyonu
- Sistem içindeki kaynakların çabuk transferi
- HEICS dallarından her birinin uygulamada duruma uygun esnekliği
- Bulunan hastane departmanlarındaki görevlere benzer görevler kapsamı

HEICS Temel Yapı

HOSPITAL EMERGENCY INCIDENT COMMAND SYSTEM

Organizational Chart

Afet Planlaması Afet Yönetimi ile Aynı Değildir!!

Afetler için planlama bir acilin yönetim prensiplerinden farklı olmalıdır

Afet Planlaması

- Devamlı
- Bilinmeyenleri azaltmayı amaçlar
- Uygun hareketi belirler
- Ne olabileceğini cevaplar
- Eğitim sürecidir

"Afet Yönetiminde" Bulunanlar...

- Uyarı
  - Olay öncesi hazırlık
  - Arama ve kurtarma
  - Yaralı bakımı ve ölü
  - Refah ihtiyaçları
  - Gerekli servislerin tekrar yapılması
  - Devam eden tehlide karşı koruma
  - Toplumsal düzen
- "Etkenin oluşturduğu talepler"
- Aynı zamanda iki tip talep oluşur
- İletişim
  - Sürekli durum değerlendirmesi
  - Kaynakların yer değişimi ve kullanımı
  - Koordinasyon
  - Otoritenin çalışması
- "Cevabın oluşturduğu talepler"

Hastane Afet Planları Yapılırken

- Afet plan aktivasyonu
- Hastane kapasitesinin belirlenmesi
- Afet yönetiminin uygunluğu
- Haberleşme
- Lojistik destek ve finans yeterliliği
- Hastane afet uygulama ve tedavi alanları
- Eğitim ve tatbikat

Hastane Afet Planları Yapılırken

- Hastanelerde afet sonrası çalışma şartlarının çok kısıtlı olabileceğini bilmek ve buna göre önlem almak gerekir.
- Felaket anında hastanenin de bina ve kaynaklar açısından ciddi şekilde etkilenmiş olabileceği akılda tutulmalıdır.
- Hastaneler, bir yandan çok sayıda hasta tedavisi için planlama yaparken bir yandan da afetten doğrudan etkilenmiş bir konumda olabileceklerini dikkate almalıdırlar.

Hastane Afet Planları Yapılırken

- Her hastanenin fiziksel altyapısı, personel özellikleri, imkan ve kaynakları birbirinden farklıdır.
- Bunun sonucunda bir hastanenin herhangi bir afet durumunda vereceği tıbbi yanıt diğerinden farklı olacaktır.
- Bu nedenle her hastanenin afet ya da benzeri acil durumlar için kendisine göre hazırlanmış bir afet planı olmalıdır.

Hastane Afet Planı

- Amaç morbidite ve morbiditeyi azaltmak olmalıdır

VE

- Bu arada hastanedeki diğer hastalara da kaliteli bakım verilebilmelidir

Hastane Afet Planı

- BASİT VE ESNEK OLMALI
- UYGULAYACAK KİŞİLER TARAFINDAN HAZIRLANMALIDIR

Başarılı Bir Plan

- BASİTLİK
- ESNEKLİK
- KOORDİNASYON
- LİDERLİK
- İLETİŞİM

öğelerini taşımaktadır

Basitlik

- Hastane personeli günlük rutinde planın farkında olmalıdır
- Normal işleyişten sapma olursa karışıklık başlar
- İnsanlar hergün uyguladıklarını en iyi yaparlar

Esneklik

- Cevabı duruma göre adapte etmeye olanak sağlar.
- Plan karar almada iskelet görevi yapar.

Koordinasyon

- Kriz anında ne yapmanız beklendiğini biliyorsanız diğerlerinin de ne yapacağını basitçe biliyorsunuz demektir
- Kapasite ve kaynakların iyi bilinmesini gerektirir (iç ve dış).
- İsrar ve kargaşayı önler

Liderlik

- Yapılan her planda olmalıdır ve planın başarılı veya başarısızlığını belirler
- Kişiden bağımsız olmalıdır

Lider

- Sakin olmalıdır.
- Açık ve kesin direktifler vermelidir
- İhtiyaç önceliklerini sürekli tekrar değerlendirmelidir

İletişim

- İç ve dış: Çoğunlukla karışır ve zorlaşır.
- Etkili iletişim gerekir.
- Zayıf iletişim: Etkisiz kalır ve paniğe neden olabilir.

Etkili İletişim

- Doğru bilginin, doğru kişilere, doğru zamanda anlaşılabilir ve etkili biçimde verilmesidir.
- Genellikle ilk alınan bilginin %50'si yanlıştır

Hastane Afet Planı

- Yüksek düzeyde motivasyon gerektirir
- İlk adım planımızı bulup üzerinden geçmektir.
- Çalışabilir mi sorgulanmalıdır
- Kim sorumludur öğrenilmelidir
- En kötüsü için hazır olunmalıdır

Anahtarlar

- Hastaların hastaneye girişi doğrudan ve açık olmalıdır
- Hasta akışı hızlı ve doğruca hastane içine olmalıdır
- Triaaj alanı yakın olmalıdır.
- Tedavi alanları önceden belirlenmiş ve işaretlenmiş olmalıdır

Anahtarlar

- Hastalar hızlıca ve doğru bir şekilde tanımlanmalı ve içeri alınmalıdır.
- Komuta yeri operasyonel olmalıdır.
- Komuta yapısı yerinde olmalıdır.
- İlk haberde acilde, ameliyathanede ve yoğun bakımda yataklar ayrılmalıdır

Anahtarlar

- Tüm alanlarda güvenlik sağlanmalıdır.
- Personelin hızlı çağırılması için sistem olmalıdır.
- Sahadan hastaneye etkili iletişim sağlanmalıdır
- Hastane içinde etkili iletişim sağlanmalıdır

Anahtarlar

- Aileler ve medya için bilgi alanları oluşturulmalıdır
- Hastane için gerekli kritik araç-gereçlere hızlı erişim sağlanmalıdır
- Kurbanlar ve personel için psikolojik destek sağlanmalıdır.
- Su, elektrik, transfer gereçleri için planlar yapılmalıdır

Anahtarlar

- Hastanedeki hastalar ve personel için boşaltım planları yapılmalıdır.
- Diğer hastaneler ve etraftaki topluluklarla karşılıklı yardımlaşma anlaşmaları yapılmalıdır.
- Kontamine/enfekte hastaları tanılama, izolasyon ve tedavi alanları tanımlanmalıdır
- Pratik, pratik, pratik

Eve Mesaj

**AFETLER HIÇBİR
ZAMAN PLANLARA
UYMAZLAR!!!!**

